

СВЕТЛИН • ДАМЯНА

ОПАШАТКОВЦИТЕ

ИВАНКА Д. ДЮЛГЕРОВА
ОПАШАТКОВЦИТЕ

chitanka.info

В тази книжка Хитрушата препуска неуморно от приказка в приказка: кара Вълчан и Мецана да треперят от страх; оперени кокошки налитат на бой, а глупавото петле се пъха само в острите ѝ зъбища, като я вижда как сладко си хрупа тревница.

ЛЯСТОВИЧКА

Лястовичке бързокрила,
стига вече си се крила
в свойта къщичка от глина,
залепена под комина!
Седмици наред те няма.
Питам баба, питам мама...
Всички казват, че на юг,
много надалеч оттук,
ти си имаш друга къща.
Тука пролетта те връща,
а пък зимата те гони.
Ний обличаме балтони,
а не бягаме далече.
Идвай си — плета елече!
Ще те взема в свойта стая
и със тебе ще играя
на каквито щеш игри,
само ти се прибери.

Дамяна

ХИТРУШАТА

Веднъж Лиса срещнала Мацан и се заприказвали.

— Как ти вървят работите, Кума? — попитал котаракът и присвил очи.

— От зле, по-зле — оплакала се тя. — По две кучета в двор ме чакат. Ако ги излъжа някак, курниците — толкова здраво направени, че с часове дупка рия. И ако вляза все пак, то пък завъдили едни кокошки, налитат да ме бият! Някога не беше така, кокошката си знаеше, види ли ме — дотука. А сега, не ми стигат ловците и кучетата, та и с пернатите трябва да се съобразявам. Няма живот, Мацане, няма... Кокошка да си на днешно време.

— Така си е — съгласил се котакът. — То и мишките са станали едни, не е за приказване. Все по две ходят. Скокна към едната, а другата — като ме дръпне за мустака! Ей! Причернява ми, ти казвам! И докато се осветя — яденето го няма.

— Не може повече така да се живее — размахала опашката си Лиса. — Все съм си гладна.

— Даа... Трябва нещо да се промени — измъркал Мацан. — Какво ще кажеш, ако оградим една ливадка и си гледаме пилци?

Речено-сторено. Избрали място в стария лещак и започнали да ограждат ливадка. Цяла седмица набивали колци. После две седмици преплитали през тях върбови клонки — толкова гъсто, че не пиле, а и мишка не би се промушила. Оставало им съвсем малко, ала ето ти я Мецана — топур-топур, съборила половината ограда, изпотъпкала тревата и си заминала. Провесили побратимите опашки. Но само след минута Лиса хукнала след Меца. Пресрещнала я и се изпъчила отпреде ѝ.

— Мецо-Мецано, знаеш ли каква беля си навлече?

— Хъм... беля?! — избоботила мечката.

— Беля, я! — викнала още по-силно хитрушата. — Събори на Мацан оградата, изпотъпка му ливадата. Късмет извади, че го нямаше! Но като разбере, не си за завиждане... С един удар — двете ти очи ще изскочат!

— Уффф! — изсумтяла Мецана.

— Хайде, бягай — все едно не съм те стигала! — рекла Лиса. — Но гледай да не минаваш вече покрай ливадата, че разбере ли някак, лошо ти се пише.

Мечката свила глава в раменете и си тръгна. А Кумата се върнала при побратима и заоправяли оградата. Тъкмо свършили — хоп-хоп, Вълчан! Съборил половин плет, доутъпкал, що било останало неутъпкано, и си заминал по пътя.

Хукнала пак Лиса. Пресрещнала го и рекла:

— Като те гледам само как безгрижно си ходиш, направо ми дожалява.

— Защо бе, Кума?! — стреснал се вълкът. — Какво се е случило?

— И още питаш?! — провлякла глас хитрушата. — Събори на Мацан оградата, изпотъпка му ливадата. А е толкова страшен, като се разсърди. Направо не знам как да те спасявам!

Вълчан никога не бил чувал за Мацан, затова се и уплашил.

— Помагай, Кума! — замолил той с разтреперан глас. — Днеска ти на мене, утре аз на тебе може да потрябвам. Що да сторя, та да ми прости?

— О-ох, няма спасение от приятели! — въздъхнала лисицата и подпряла чело с лапа, уж мисли как да му помогне. — Добре де, аз ще обясня на Мацан, че си бягал от ловци и не си забелязал оградата. Но за всеки случай го покани на гости. Не си е работа да имаш такъв враг. Като те насоли с пушката — цяла зима ще ти подвява под кожуха!

— Ще го поканя, що да сторя! — подвил вълкът опашка. — С овен ли да го срещна или с агне?

— Нее, той е по изтънчените ястия — рекла Лиса и се облизала. — Слушай! Я му намери една квачка с пилци!

— Е-ех, какво ми дойде до главата! — въздъхнал Вълчо и тръгнал към селото.

А Лисана се върнала при побратима и захванали отново оградата. Почти я свършвали — ето ти го Глиго, трас-прас, съборил я цялата и отминал. Пресрещнала и него Лиса и се завайкала:

— Ех, Глигане, Глигане-е, лош ден ти е днеска!

— Защо бе, Кума?! — сепнал се той.

— Отнесе на Мацан оградата, изрови му ливадата... А ядоса ли се, като нищо може да ти забие камата в гърлото.

— Брррей... — изгрухтял Глиго. — Как да поправа тази грешка?

— Има един начин, братко — подсмихнала се в лапа хитрушата.
— Застани на пътеката — горе, под Големия дъб. И като мине някой,
му казвай да заобикаля Стария лещак, защото Мацан е много страшен.

— Дадено! Тъкмо ще си хрупам жълъди! — зарадвал се глиганът
и тръгнал към Големия дъб, а Лиса припнала към Ливадката.

На другия ден Меца, Вълчо и Глиго се срещнали при Извора и от
дума на дума споменали и Мацан.

— Аз ще го каня на гости — подхванал вълкът. — Може пък да се сприятелим...

— Бърлогата ти е много усойна, драги — рекла мечката. — Я елате под моята круша! Верно, в нива е, ама до жътвата е далече, та няма никой наоколо.

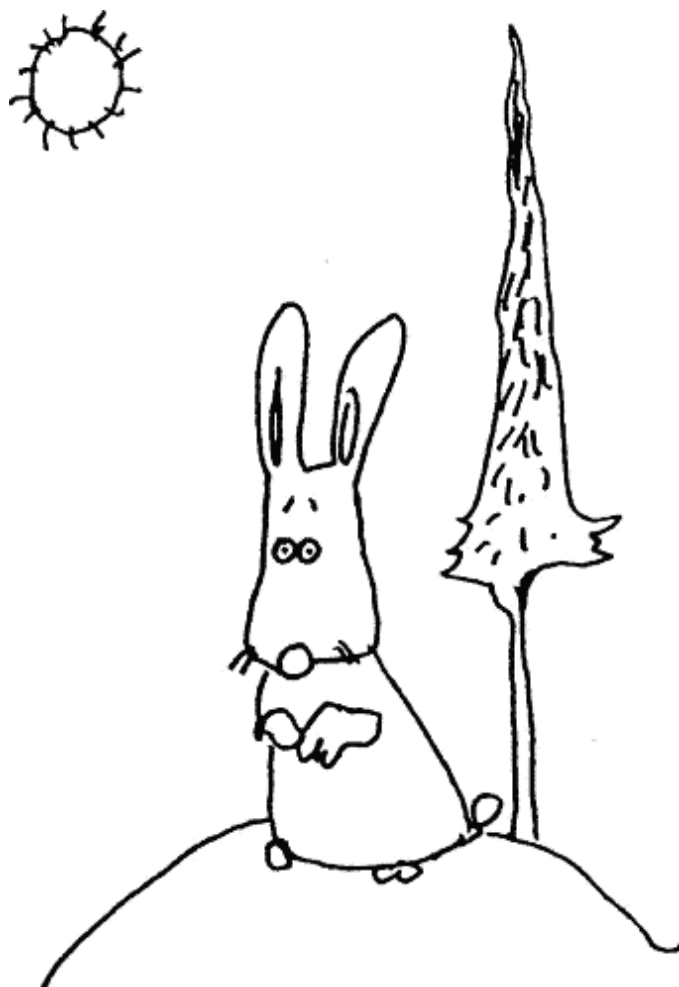
— Права е Меца — съгласил се Глиго. — Само че кой ще го покани?

— Ооо, аз трябва да откъсна агне за гощавката и отделно квачка ще подарявам. Така че — търсете си друг! — отсякъл Вълчан.

— Аз пък хляб ще меся — намерила си извинение и мечката.

— И аз не мога! — отказал на свой ред глиганът. — Ден и нощ вардя да не му събори някой оградата. Какво ще кажете да пратим Зая?

— Хъм... Не можа ли да измислиш някой по-голям страхливец?! — троснала се Меца.

— Като не знае кой е Мацан, може да не се уплаши — успокоил я Глиго.

В уречения ден тръгнал заекът да кани котака. А Глиго, Вълчо и Мецана се свили под крушата и току рипат, ако нещо шумне. Стигнал Зайо Ливадката и гледа — Лиса. „Гладна ли е... Сита ли е...“ — си мисли той и тъпче на едно място. Видяла го и Кумата и се провикнала мазно-мазно:

— Зайченце хубаво, Зайченце писано, на мен си орисано!

— Лисо! — рекъл заекът с най-дебелия си глас. — Я остави тия глупости, ами кажи къде е Мацан, че трябва да го вода на гости.

— Ооо, тъй ли?! — провлякла глас лисицата. — Мацане, хайде, братко — чакат ни!

И тръгнали... Отпред зайчето — скок-подскок. След него котаракът — важно-важно. А най-отзад — Лиса си развява опашката. Минали покрай една шубрачка и от нея изхвъркнало пиле. Котакът

рипнал и го хванал във въздуха. Като видял това, заекът много се уплашил. Хукнал и спрял чак под крушата.

— Какво е това бързане?! — възмутила се Меца.

— А Мацан де го? — попитал Вълчо.

— Иде, иде — скоро ще го видите! — викнал Зайо. — По земя ходи — хвъркати хваща! Защо не ми казахте, че е толкова страшен?

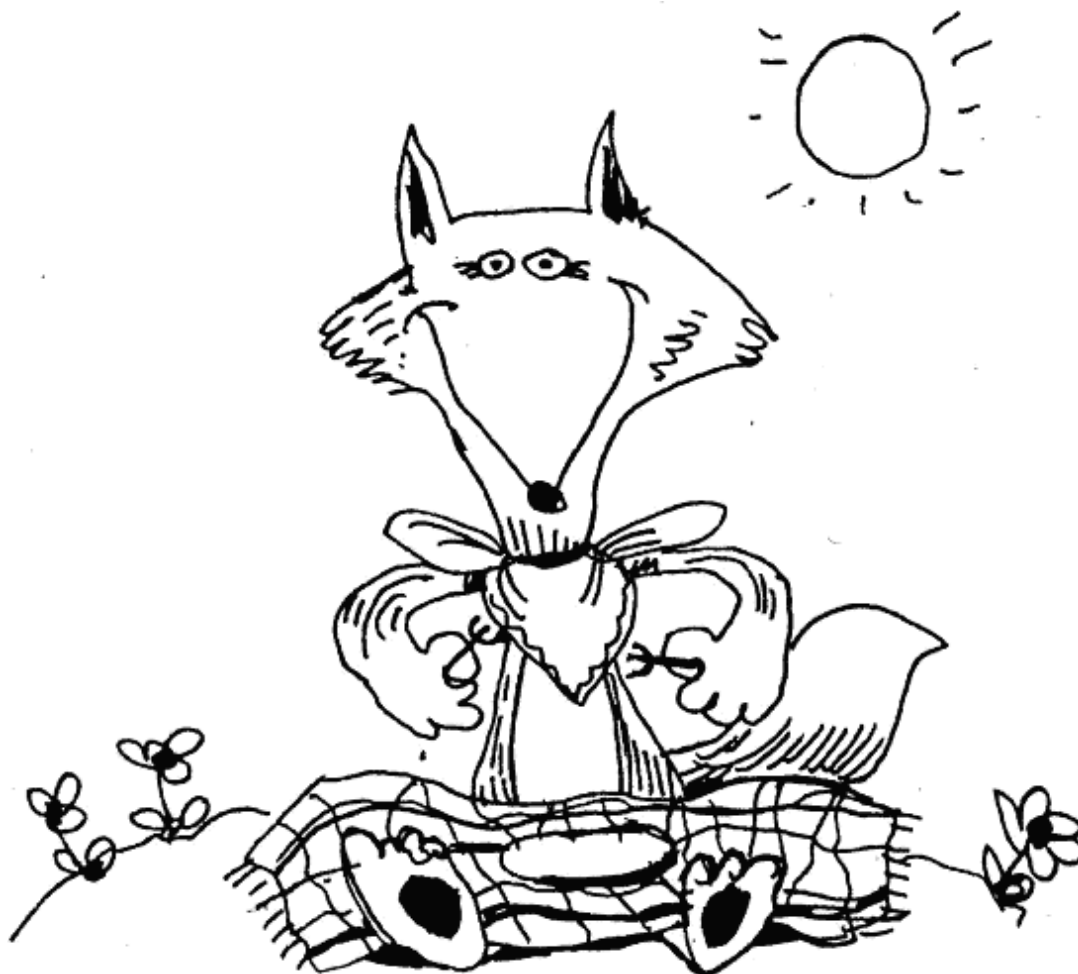
Като чули това, вълкът и глиганът се скрили в житото, а Меца се покачила в крушата. След малко пристигнали котаракът и лисицата. Тъкмо се готвели да хапнат, когато нещо шавнало в нивата. Мацан се хвърлил нататък. Но това не била мишка, а ухото на Глиго. Квикнал той с все сила! От страх котаракът се намерил на дървото — право върху мечката. Така я стреснал, че тупнала като презряла круша и от болка очите ѝ щели да изскочат. Меца се уплашила от Мацан, Мацан се уплашил от Меца и на свой ред скочил долу — та върху вълка. Побягнал Вълчан през житото, а класовете го удряли по опашката и я проскубали цялата. След някой час — куцук-куцук, побратимите се събрали при Извора. Всеки охка и си ближе раните.

— О-ох, все си мислех, че е страшен, но чак пък толкова не съм очаквала — провлякла Меца. — Като ме тръшна на земята, очите ми щяха да изскочат!

— Не е за приказване — заоплаквам се и глиганът. — Като скочи с камата! Добре че мръднах, та ми я заби в ухото.

— Имал си късмет — завил вълкът. — То и аз имах, че ми простреля само опашката. О-ох, не бях вярвал, че на света има толкова страшилище!

По времето, когато се водел тоя разговор, Мацан още бягал и се озъртал дали не го гони някой от ония тримата. И само Кумата седяла под крушата и си хапвала сладко-сладко.

ПАТАЛЕЙ, ТАЛАЛЕЙ, КАШКО, МАДЖО И ПРОНКО

Някога, в стари времена, живяло едно момченце — казвало се Пронко. Нямамо си никого и обикаляло, откак се помни, от село в село и от град в град. Вървял веднъж Пронко и си мислел: „И зверовете сигурно не са така самотни като мене. Скитам се дрипав и гладен, спя по запуснати къщи и май вечно ще я карам така...“ И както си бил потънал в тия недотам детски мисли, чул някой да стене:

— Ооо... кооо... кооо...

Приближило момчето, гледа — едно петленце плаче край пътя с истински сълзи.

— Ей, петленце, как се казваш? — заговорил го Пронко.

— Оо-оо... Паталей...

— Защо си толкова тъжно? Я виж слънцето и тревата! Какво ти трябва повече?

— Оо-оо... коо-оо... — разхлипало се отново петлето. — Избягах от къщи... Снощи стопанката каза, че ще ме прави на чорба! Миналата неделя изядоха мама с ориз! И пак плаках, плаках... Оо-о... коо-о... Къде да се дяна? Толкова съм нещастно!

— Не плачи, приятелю — погалил го по гребенчето Пронко, — и аз съм като тебе. Хайде да вървим двама по света, все ще ни е по-леко.

Тръгнали. Подминали селото на Паталей, а после още две села, и вече не били чак толкова нещастни. Петлето носело от гъсталака кога ягодка, кога къпинка, а като се уморяло от пътя, Пронко го слагал на рамото си. Наближили ново село и току до оградата на първата къща чуват нажален глас:

— Ми-аау... ми-аау...

— Трябва да е някой друг бездомник — пошушноло петлето в ухото на Пронко, понеже по това време било на рамото му.

— Ей, приятелче — рекло момчето, — излез да се запознаем. И ние бяхме нещастни, преди да се срещнем. А сега — какво ни е?!

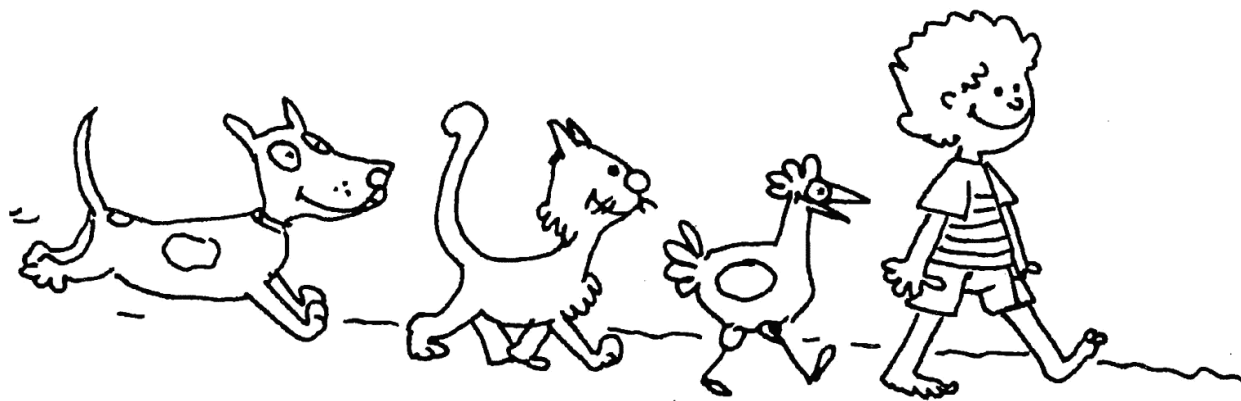
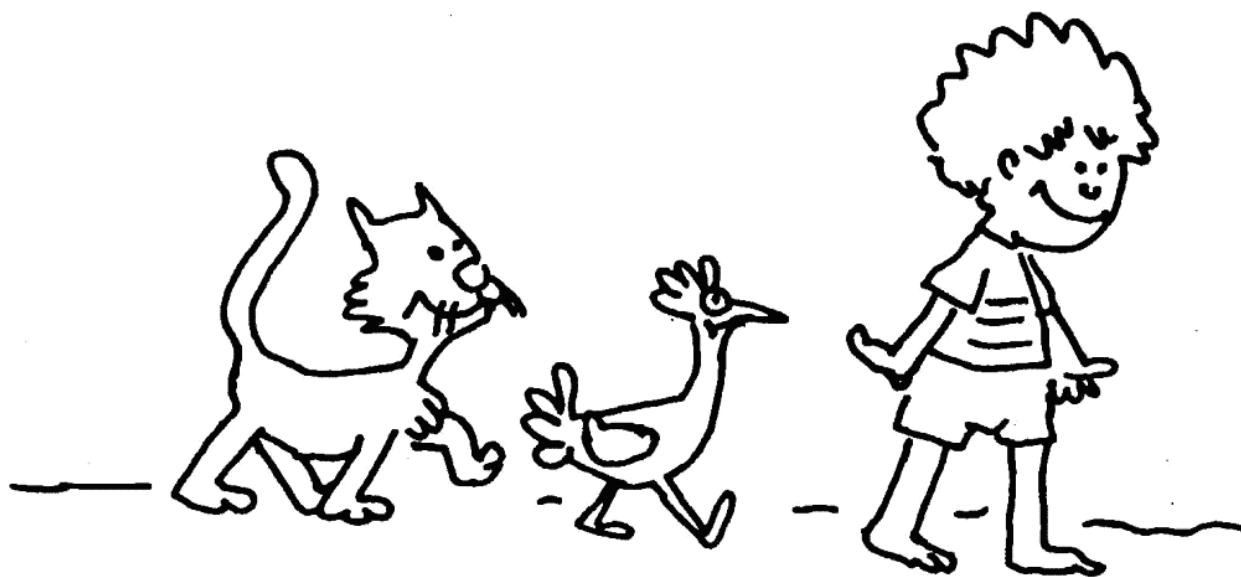
— Оо-о... лесно ви е на вас! — проплакало нещото и двамата видели как изпод зида се изсулва едно мършаво коте. — Изхвърлиха ме тука — много сме били. Сега не знам как да намеря мама, пък и тя сигурно не знае. О-оо... ми-аау... ми-аау...

— Не плачи, мъничкото ми! — взел го в шепата си Пронко. — И ние си нямаме майки. Само двамата сме на тоя свят, аз — за Паталей, и той — за мене. Хайде да станем трима! Искаш ли?

— Как да не искам?! — измъркало от шепата котенцето. — Вече мислех, че ще умра от мъка.

— Как се казваш, миличко? — попитало от рамото петлето.

— О-оо... и име си нямам... Изхвърлиха ме като някакъв боклук — проплакало пак мъничето.

— О! Ние ще те кръстим! Не прави от това кахър! — успокоил го Пронко. — Харесва ли ти да се казваш Маджо?

— Много! — отвърнало котето. — Но не съм ли твърде незначителен за това име?

— Щом си с нас, вече си значителен! — изпляскал с криле Паталей. — Трима приятели са нещо толкова голямо, че още не мога да си го представя съвсем.

— И аз — измяукал Маджо.

Продължили нататък. А на пътя, току пред следващото село, едно кутре квичи, та ще се скъса.

— Не така, мило, ще се поболееш — рекло момчето.

— Нека — проплакало кученцето. — За какво ми е да живея? Вчера утрепаха мама — стара била. Вързаха бате с нейния синджир, пък мене изхвърлиха тука. Все треперя. Искам да спра, а не мога.

— Ня-аама, ня-аама... — гушнал и него Пронко. — Виж ни колко сме щастливи тримата. А преди да се срещнем, бяхме като теб. Имаш ли си име, или да те кръстим?

— Мама ми викаше Кашко... ъ-ъ-ъ... — заплакало отново кутретото.

— О, какво хубаво име! — провикнало се от рамото петлето. — Аз пък се казвам Паталей, това е Маджо, а бате се казва Пронко.

— Приятно ми е! — изджафкал Кашко.

— И на нас — отговорили тримата и поели нататък.

Наближили друго село и гледат — едно теле, вирнало глава към небето, реве, като че го колят. Приятелите спрели да го утешат, но то все мучело и не можели да си чуят думата. Тогавя Пронко взел да го гали по гърбинката, Маджо се заумилква в краката му, Кашко скокнал и го близнал по муцунката, а Паталей зачистил с човка копитцата му и полека-лека то се успокоило.

— А така! — рекло момчето. — Вече мислехме, че никога няма да спреш.

— О-ох... — проплакало телето. — Стопанката доеше мама, аз реших да си открадна от млекцето, а тя — като ме перна през муцунката, светът ми стана черен. И сега ме боли, боли-и-и...

— Ще ти мине, братко — успокоил го Кашко. — Дай да го близна още няколко пъти и смятай, че е забравено.

Така и станало. Кутрето близало муцунката на телето, докато му отмалял езикът и болката минала.

— Аз се казвам Талалей — измучало то, — но мама ми вика Лалко.

— Аз пък съм Кашко — представило се кучето, — бате е Пронко, петлето — Паталей, а котето — Маджо. Ние четиримата сме приятели. Искаш ли да бъдем петима?

— То се знае — отвърнал Талалей.

Тръгнали отново. Вървели, вървели и не усетили кога паднала нощта, понеже им било много хубаво заедно. Чак когато Пронко се препънал в някакво коренище, разбрали, че вървят през гора, но откога — никой не можел да каже.

— Приятели — рекло тихичко петлето, — нощем в гората е много страшно! Трябва да се скрием.

— Така си е — изджафкал Кашко. — Маджо, я се покачи на това дърво и огледай наоколо! Може пък да имаме късмет.

Покачило се котето чак на върха и видяло светлинка. Тръгнали петимата, радостни, че в тая страшна гора ще има къде да се подслонят. Не след дълго приближили къща, която приличала на запусната, обаче вътре светело. Някога я обточвал чардак, но сега от него стърчели само отделни греди и прозорците отивали много нависоко, а приятелите искали първо да надникнат, пък после да тропат на вратата. Надигал се на пръсти Пронко, подскачали и той, и петлето, но прозорците все оставали високо.

— Я да се покачим един върху друг! — рекъл Маджо. — Най-отдолу — бате, върху него — Талалей, върху Талалей — Кашко, аз върху Кашко, а най-отгоре — Паталей. Сигурен съм, че по този начин ще стигнем прозореца.

Речено-сторено. Подредили се, както предложило котето, и едва надзърнал в стаята, Петльо рекъл:

— Тихо! Вътре има разбойници!

— Колко са? — измяукал тихичко Маджо.

— Виждам трима — отвърнало петлето. — На масата има толкова пари, че ако ставах за ядене, дълго щяхме да сме сити.

— Парите стават за ядене — обадил се най-отдолу Пронко. — Само че не направо.

— Аз съм опитвал направо и не стават — завъртял човка Паталей. — Ключах, ключах една пара — троха не се отрони. Опитах да я глътна

цяла, щях да се задавя и се отказах. И оттогава ви се чудя на вас, хората — защо толкова ламтите за пари?

— А може би трябва да се варят? — измучал тихичко Талалей.

Докато приятелите обсъждали как трябва да се ядат парите, в тъмното се разнесъл вой.

— В-виждам някакви светещи точки — заекнало петлето.

— Какво да правим?! — зашушукали отдолу.

— Ако всеки се хване за тоя над него — окопитил се Паталей, — аз ще ви издърпам вътре. Влезли-невлезли, трябва да вдигнем врява до небето. Разбойниците ще се уплашат и може да избягат. Останем ли отвън — спукана ни е работата! Тия вълци със сигурност са гладни.

— Добре го измисли, петленце! — рекъл Пронко. — Хайде, приятели — на работа! Нека всеки се хване за по-горния. Готови ли сме?

— Готови — отвърнали тримата над него.

— Тогава, Петльо — твой ред е!

Паталей бутнал с клон прозореца и той се отворил. Забил нокти в перваза, опънал шия — дърпа с все сила и усеща, че ги отлепя всичките, но му трябва още съвсем мъничко, за да ги вдигне. Тогава размахал криле и цялата дружина се изсипала вътре. Петлето кукурига, телето мучи, кучето бафка, котето мяфка, момчето крещи и всеки се щура нанякъде.

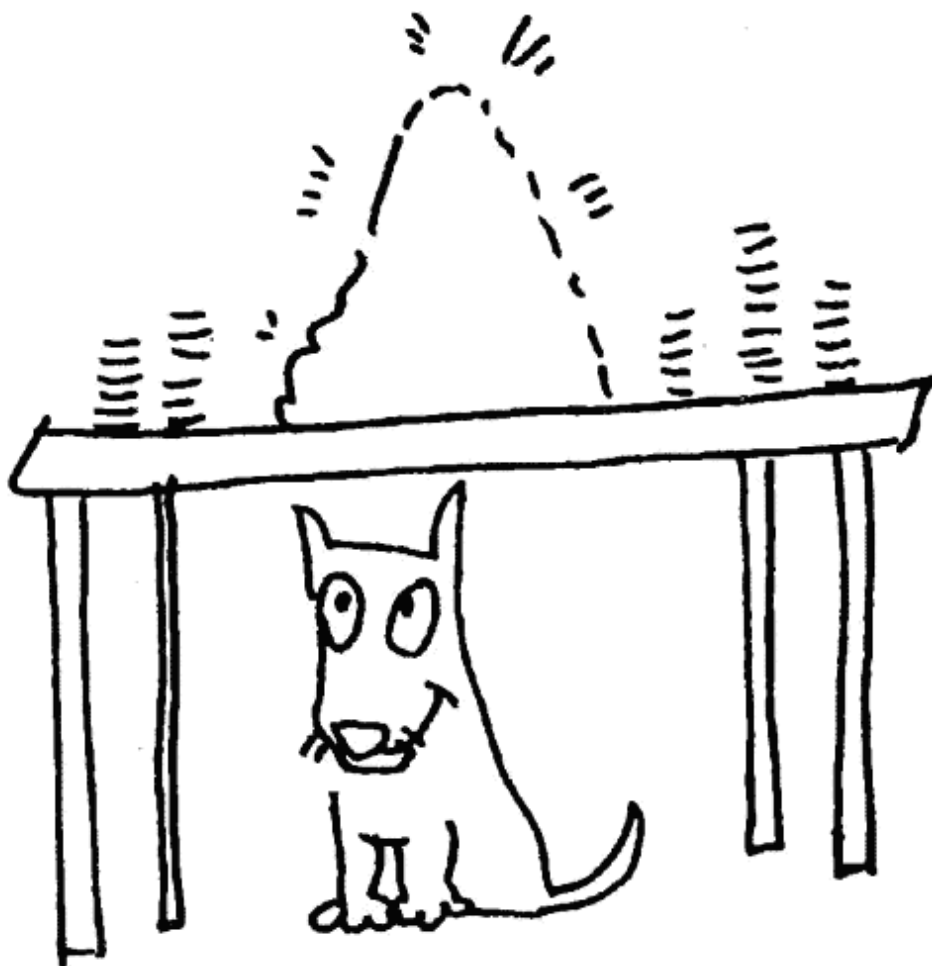
Станала една бъркотия... Паталей кацнал на полицата и съборил лампата. В стаята вече присветвали само очи и се чувало как нещо току изтрополява под копитата на пощръклялото теле. По едно време то бутнало вратата и разбойниците изскочили като един. А Маджо се обадил от тъмното:

— Ония излязоха и тримата. Залостете вратата!

— Като ги погнат вълците — ще влязат и през прозореца — въздъхнал Пронко. — Мислете как да се отървем от тях завинаги.

— Ами нека някой от нас, дребните — обадил се Маджо, — се свре между парите, защото, ако се върнат, непременно ще отидат при тях. Друг да пази лампата, понеже без светлина няма да се оправят. А трети — най-добре аз — да се мушне под печката, че там ще бръкнат за огънче. А ти, бате, вземи една по-дебела тояга и застани с Лалко до вратата.

Тъкмо се подредили, както предложило котето, ето ти ги ония — на пръсти стъпват. Промъкнали се в стаята. Единият — право при парите. Ала там чакал Кашко. Захапал го за носа и от него останало да виси едно парче, та като мърдал, го удряло по устата. Другият се навел за огънче, но Маджо го издрал толкова дълбоко, че кръв и сълзи потекли по бузите му. Третият посегнал към лампата, ала петльо го ключнал по ръката. Разбойникът крачнал назад и се бутнал в оня с отхапаниа нос. Двамата извикали:

— Стой! Убих те! — и се хванали за ножовете. Но преди да ги размахат, разбрали каква бея щели да сторят и тръгнали пипнешком към вратата. А там чакали Пронко и Талалей. Момчето стоварвало тоягата, разбойникът се олюлявал и тъкмо да падне — телето го засилвало с едно чифте в тъмното. След третия залостили вратата.

— Сега, приятели — рекъл Пронко, — да видим какво сме загубили и какво сме спечелили в тази битка!

Запалили лампата и наобиколили масата. Всички били живи и здрави. Момчето се захванало с парите, но можело да брои само до сто, а в купчината били много по сто и то се натъжило, че не ще ги преброи.

— И да ги броим, и да не ги броим — пак са си толкова — успокоило го петлето.

Тази история се случила много, много отдавна. Но се говори, че и до ден-дневен приятелите живеят в запуснатата къща, която вече не е чак толкова запусната. Пронко обаче има дълга бяла брада, останалите са: вол, котарак, петел и голямо-голямо куче. А за тримата разбойници оттогава нищо не се е чуло.

БЛАГОДАРНОСТТА НА СИЛНИЯ

Един беден клисар спастрил пари за нови потури и се запътил към терзията. Току до черковния зид гледа — две момчета — змия трепят и още малко ще я убият.

— А бре, деца — викнал той, — какво ви е направила животинката, та я мъчите? Оставете я, молим ви се, и тя душа носи! Грехота е от Бога.

— Да! — троснало му се по-голямото. — Като ухапе някой, не е грехота. А като я трепем — грехота било!

Видял се в чудо клисарят. Ако тръгне да я отървава, двамата ще му надвият. Ако отиде за помощ, докато се върне, ще са я утрепали. Разгеле — сетил се, че носи в пазвата си парите за потурите, и викнал:

— Е' ви два гроша, само я оставете!

Отпървом момчетата помислили, че си прави шега. Толкова пари за една недотрепана змия! Но човекът наистина извадил два гроша и те пуснали камъните.

— Айде, нема да се пазариме! — рекло голямото, грабнало парите и хукнало с приятеля си.

Клисарят се навел да види жива ли е змията. И понеже не мърдала, а го било страх ония да не се върнат, я взел в пазвата си. Тръгнал с нея към терзията да му обади, че няма да шие потури.

Вървял, що вървял, и по едно време усетил, че под ризата му нещо шава. Разгърнал я. Гледа — змията се съживила и отворила уста да го яде.

— Недей, сестро — сепнал се човекът, — толкоз зор видях да те отърва, а ти сега ще ме ядеш!

— Да не ме беше спасявал! — сопнала му се змията. — Така и така щях да умра от глад. — И пак отворила уста да го яде.

— Чакай малко! — не се давал клисарят. — Да питаме някой — аз ли съм крив или ти.

— Харно, ама по-бързо, че ми прималява от глад.

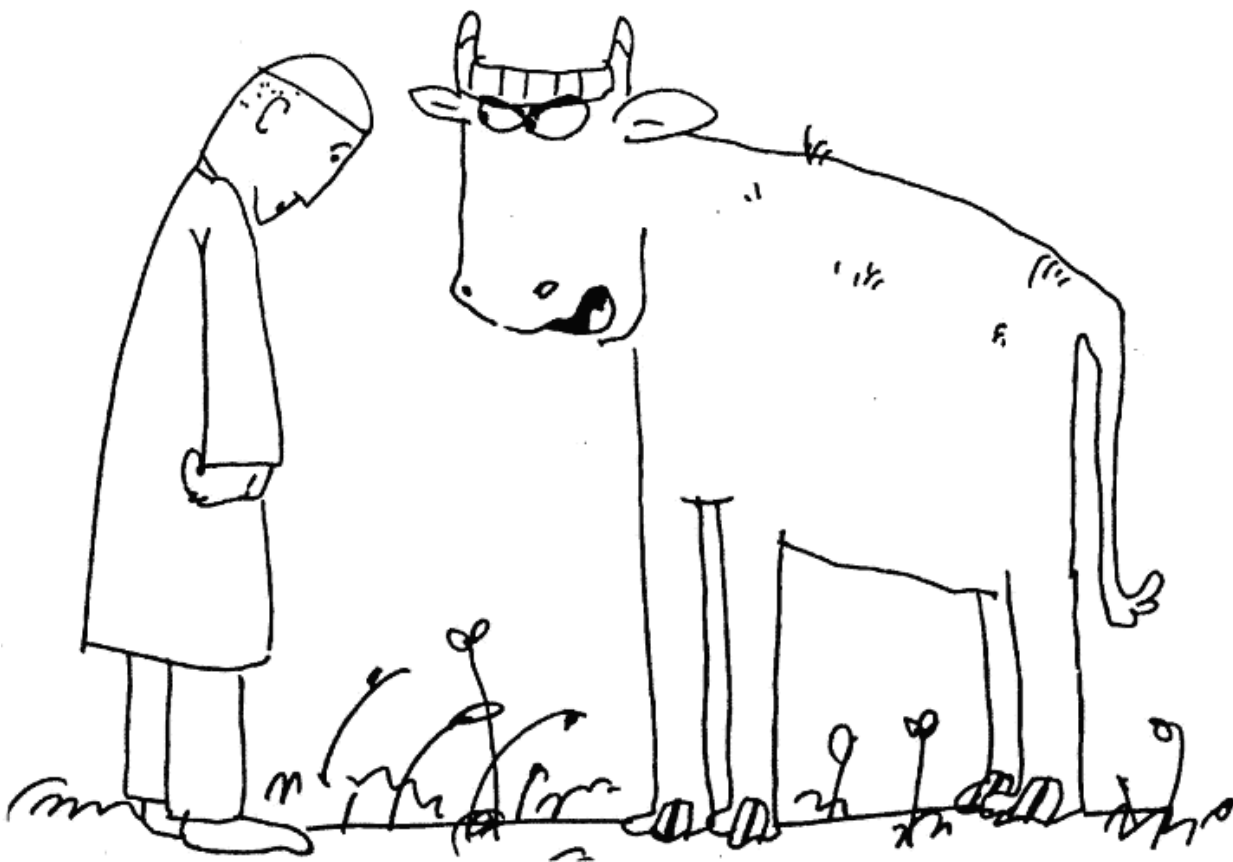
Повървели малко и срещнали един стар вол.

— Слушай, воле! — захванал човекът. — Ти не си в първа младост, много си живял и много си патил навярно. Стани съдия между мен и змията. Отървах я от гибел, а тя иска да ме яде, защото била гладна. Кой прав и кой крив — как мислиш?

— Щом питаеш, ще ти кажа, човече — отвърнал волът. — Става това, което ти се пада. Да не беше спасявал змията, сега щеше да ти е мирна главата.

— Е, как така бе, воле?! — изумил се клисарят. — Да я претрепят пред очите ми и да не си мръдна пръста!

— Слушай тогава моята история, белким разбереш какво искам да кажа! — Добичето притворило очи и започнало своя разказ: — Допреди година бях още силен и здрав. Веднъж стопанинът доведе един млад вол и ми рече: „Научи го да оре като тебе, пък после ще почиваш!“ Докато го науча, теглех за двама. Поне излезе схватлив и не ми отне много време. Като видя, че другият оре сам, стопанинът пошушна на жена си: „Старецът ще ни е в тежест, но сърце не ми дава да го заколя. Нека върви където му видят очите.“ И сега — продължил волът — се блъскам за прехрана, треперя от вълци и умувам къде да се свра през зимата. А прави после добро, за да ти отвърнат със зло!

— Видя ли? — просъскала змията и се приготвила да яде клисаря.

— Чакай малко, змийо! Тоя вол не са го изхвърлили заради доброто, а защото е остарял. Да питаме някой друг — не се давал човекът. — Ей тоя кон, дето иде насреща!

— Питай го — поклатила глава змията, — ала само ми губиш времето.

— Ей, конче — провикнал се мъжът, — спасих змията от смърт, а тя иска да ме яде, че е гладна. Отсъди — кой крив, кой прав!

— Веднъж се прибирахме от гурбет — подхванал конят. — Подгониха ни разбойници! И да ни бяха стигнали, най-много да ме продадеха, понеже бях силен и здрав. Но стопанинът щеше доста да пострада. Добър беше с мене и реших да го спася, ама се пресилих и оттогава съм половин кон. Погледа ме той месец-два, па като разбра, че предишният няма да стана, ме натири и сега се чудя как ще изкарам зимата. Ето колко му е благодарността на силния. А ти, човече, си тръгнал да спасяваш усойница!

Отчаял се клисарят. Ще се мре! Зашепнал молитви. А змията вече отваря уста. В това време край тях минала лисицата и попитала:

— Защо си тъй оклюмал, клисарю?

— Защо ли? — въздъхнал той. — Спасих тая змия от смърт, а тя иска да ме яде, че е гладна. Стани ни съдия — десет пилета с квачката ще вземеш. Само кажи по съвест — кой от двамата е крив!

Пресметнала Лиса, че ако осъди клисаря, змията ще го изяде и квачката ще ѝ се изплъзне, па рекла важно-важно:

— Съдила съм много пъти, но винаги стояли са пред мене двамата... Змията нека да излезе — и започвам.

Изулила се змията от пазвата и застанала помежду им.

— Е, клисарю, що се маеш? — зачудила се съдинката. — Или тояга нямаш? Удряй!

Размахал той тоягата... А като утрепал гадината, се обърнал към лисицата:

— Утре ще те чакам тука с пилците и квачката! Прибрал се и легнал, ала сън го не лови от мисли:

„Заради тая змия цяла зима ще мръзна в старите потури, а утре трябва да се простя и с квачката, че и пилците да дам отгоре. Хитра е пустата лисица, ама какво пък е виновна клетата ми кокошчица?!“ Мислил човекът как да постъпи, пъшкал, въртял се в постелята... А на заранта си подхванал работата, все едно че нищо не е обещавал. Вечерта — ето ти я Лиса.

— Клисарю, аз отсъдих по съвест, пък ти излезе нечестен!

— Какво общо има квачката с вчерашното — въздъхнал човекът,
— та да погива невинна?

— А какво е виновна, като я слагаш в тенджерата?

— Лисо, много мислих и реших — нито аз ще я ям, нито ти. Нека си живее, докато има дни.

— Нека си живее!!! — оголила зъби лисицата. — Лесно ти е да се разпореждаш с чуждото! Но няма да ви се размине току-тъй! — заканила се тя и си тръгна.

Случайно кокошката чула тоя разговор и от благодарност започнала да снася най-хубавите яйца на света. Прочул се клисарят, даже се и замогнал. Само Лиса била недоволна и обикаляла около курника да си иска своето. Така научила и децата си. Оттогава всички лисици се смятат ощетени по наследство и слизат нощем да крадат кокошки.

КАК ЛИСА СИ НАМЕРИ МАЙСТОРА

Веднъж Кума Лиса тръгнала на лов. Доста шубраци претършувала, доста дупки преровила. И на пръсти стъпвала, и по корем лазила, но си нямала късмет. Тук зайче ѝ се изплъзнало, там пъдпъдък се отървал с две-три отскубнати перца. И Кумата — все гладна. Вървяла, вървяла, стигнала най-крайната къща в селото. А на стобора — петлето! Видяло я. Натирило кокошките в курника. Покачило се на крушата — гледа какво ще прави лисицата. Спряла тя под дървото и започнала да подскача. Подскачила веднъж, подскачила втори път, но петлето ѝ идва високо.

— Ей, Кума — провикнало се то от най-горния клон, — какво си се разскачала? Ще събудиш кучето.

— Ох, Петленце — подхванала хитрушата с мазен гласец, — ти тука ли си?! Как ме уплаши! Искам да си откъсна крушка, ама много високи пущините. Ями хвърли една да си разквася устата.

— Ти пък, Лисо! — засмял се Петльо. — Откога и круши прояде?

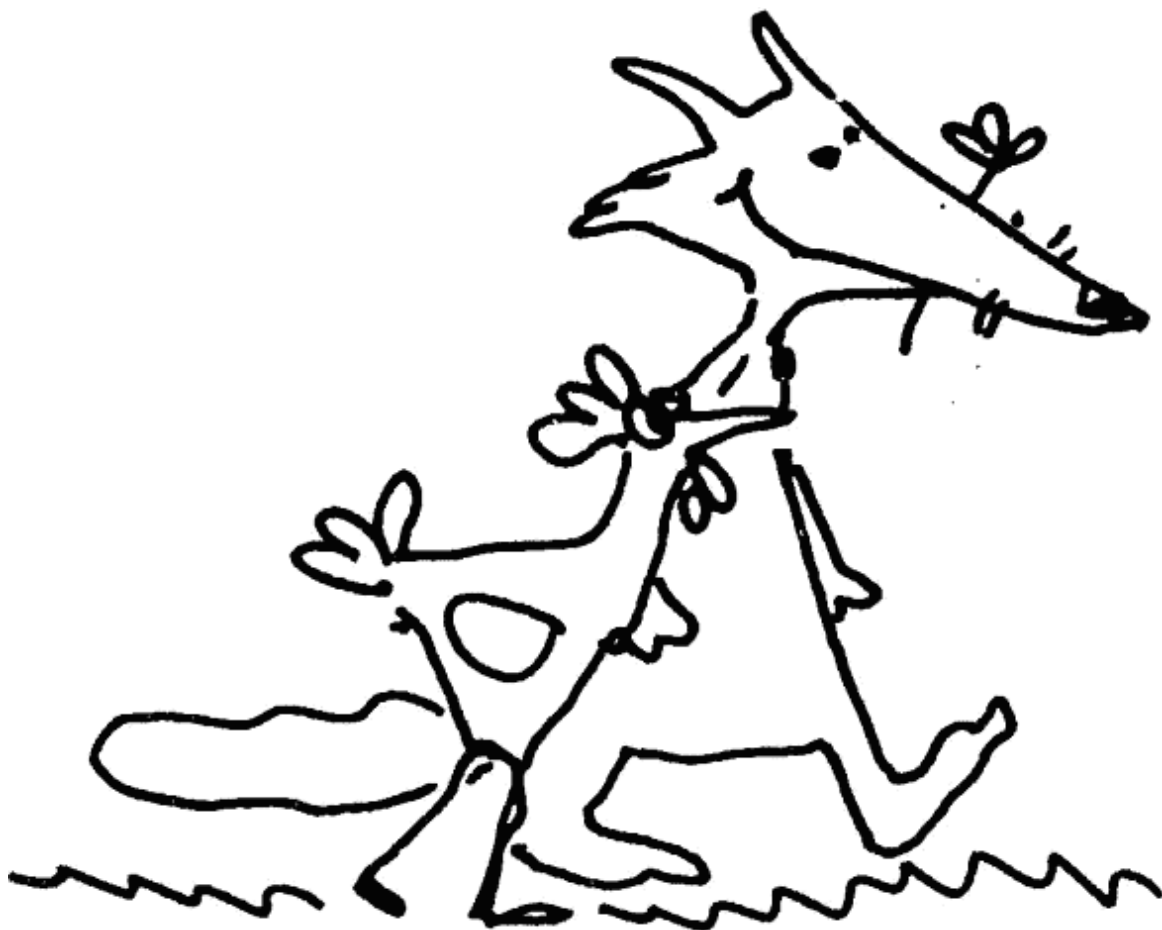
— Ама ти не знаеш ли?! — зачудила се тя. — Вече втори месец не съм вкусвала месце. Попаса, колкото да не ми стърже, пийна водичка и повече на молитви карам. — Като казала това, лисицата се навела и схрускала няколко тревички. — Разбрах, братко, че по грешен път вървя. Не мислех за душата си! Сега съм решила да ида на хаджилък. Пък после, като поста и се моля усърдно, може и светица да стана. И тя започнала да се кланя и да си шепне нещо.

Петлето гледало от крушата и не можело да повярва на очите си. Това ли е най-върлият му враг?! Трева похапва и реди молитви!

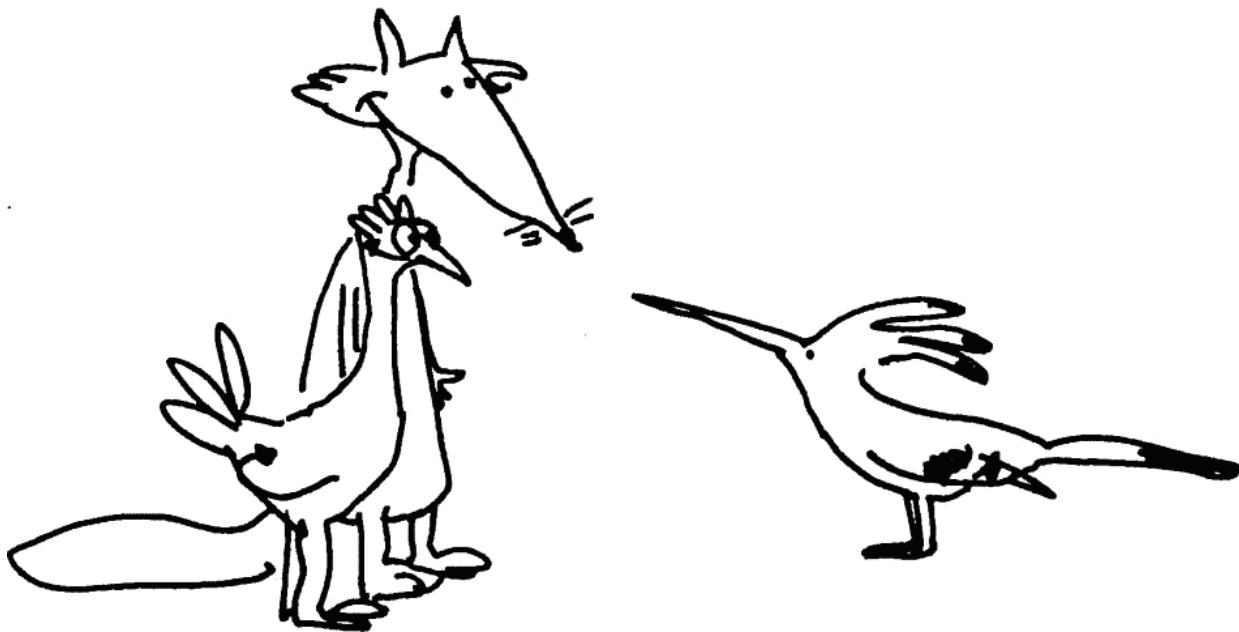
— Ако искаш хаджия да станеш — прекъснала Писана мислите му, — хич не се помайвай, ами тръгвай с мене. По целия път, разправят, зърно като дренки расло. Хем вървиш, хем си хапваш. Пък и друго си е — Хаджи Петльо! И кокошките ще ти имат повече уважение, и като умреш, направо в рая отиваш.

Мислило петлето, мислило, а през това време хитрушата бръсти крушова шума и с едно око нагоре гледа. Побръсти, побръсти, па се прекръсти и си замърмори под нос. Мърмори, мърмори, па пак се прекръсти... И глупавото петле повярвало.

— Добре, Кумице, ще дойда! — рекло то и захвъркало от клон на клон, та на земята. Кокошките гледали през една пролука от курника и като видели техен Петльо досами лисини зъбища, се разкудкудякали уплашено. Ала нищо страшно не се случило. Лисицата го разцелувала и тръгнали.

Вървели, вървели и срещнали папунчето.

— Ей, Лисо — викнало то, — прясно ядене на децата водиш, а?

— Ех, пък и ти, Папунче! — възмутила се Кумицата. — От два месеца месо не съм вкувала, само едната тревица. — И тя запремятала стръкче мащерка между зъбите си. — Откак съм на постно, ми е едно леко, леко на душата! Очите ми се отвориха колко грешно съм живяла. Сега сме тръгнали с Петля на хаджилък. Ако искаш, ела и ти. И броеници на приятелите ще донесеш, и един ден право в рая ще влезеш.

Папунчето си имало едно наум, та се престорило, че не иска.

— Не, Лисо! Вие вървете, пък ми донесете една броеница за спомен.

Поели двамата — папунчето след тях. По едно време хитрушата вика:

— Е, Петленце, стигнахме дома. Хайде да си починем! Пък утре рано-рано ще продължим.

Едва влязло глупавото петле и от дупката се разхвърчала перушина... А след малко Лиса — сита-пресита, тръгнала да търси други будали.

Нажалило се папунчето, но що да стори. Тръгнало поне да разкаже на кокошките каква беда ги е сполетяла. Току пред селото срещнало кучето.

— Ей, Папунче — изджафкало то, — да си виждало петлето?

— Виждах го... — въздъхнало папунчето и разправило какво се е случило.

— Сега ще ѝ дам да се разбере! — викнал Шаро и хукнал към гората.

— Чакай, чакай! — спряло го папунчето. — Не е вчерашна тя... — И двамата дълго си шушукали нещо.

Прибрала се лисицата на другия ден. Гледа — папунчето я чака.

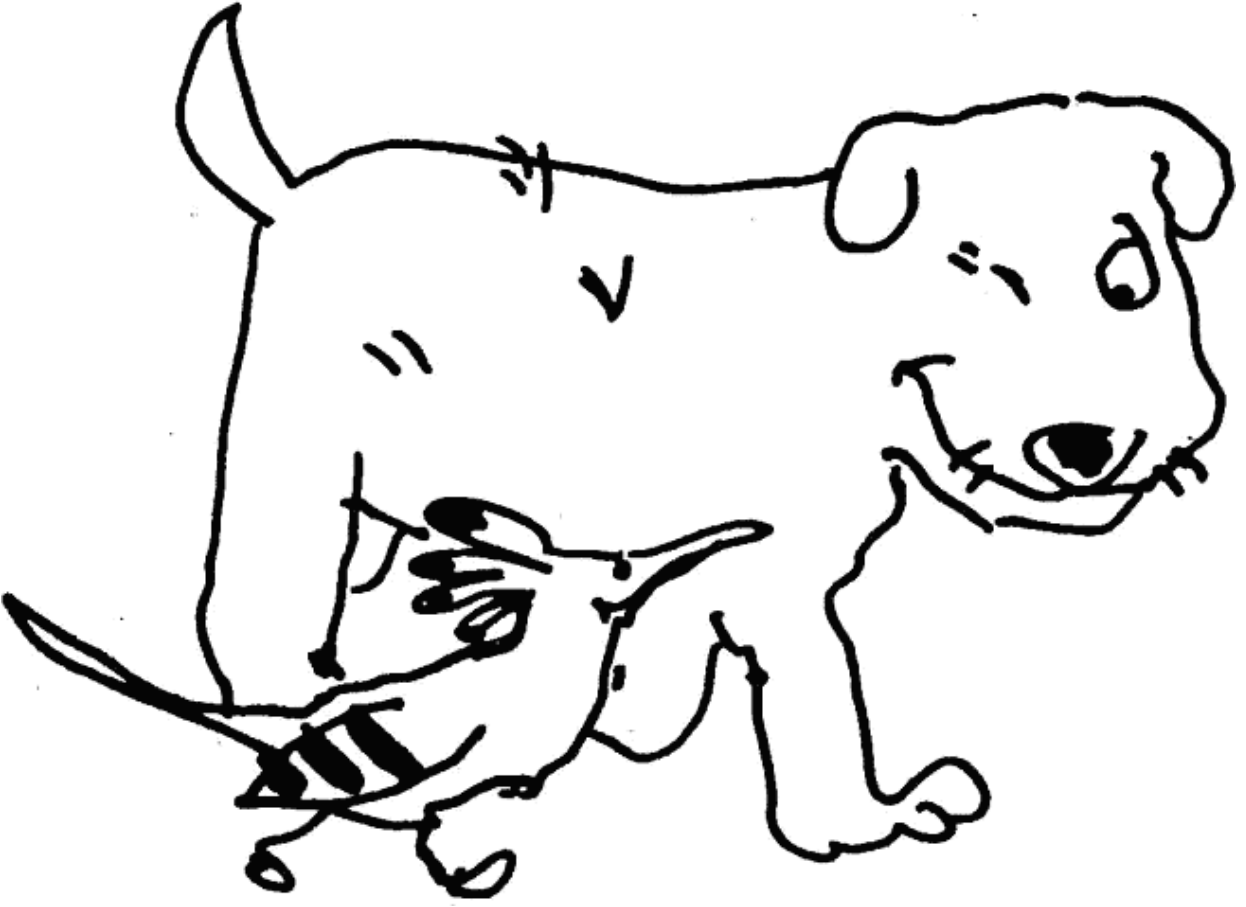
— Оуу, Папунче, какво така насам?

— Ами, за хаджилъка... — смънкало то.

— А-аа! — повдигнала вежди Кумицата, понеже трябвало да измисли някаква лъжа. — Петльо тръгна с други пернати и ме заряза. Доскуча ми сама, та рекох да си търся дружина. Влез, де! Защо стоим навън? Влез, да си почина, пък утре с нови сили ще вървим. Щом си мераклия... — И тя го побутнала към дупката, а папунчето се престорило, че уж се колебае. — Ама тука на куче мирише! — извисила глас Лиса.

— Да, минаха два песа. За някакво петле говореха...

— Влизай, влизай! — заприпирала лисицата. — Вътре ще ми разкажеш.

— Влез ти първо — рекло папунчето, — че бях започнал една молитва — нали хаджия ще ставам. Като си я довърша, идвам.

— Кажи си я, ще ти трябва... — промърморила тя и се шмугнала в дупката.

И като почнала една дандания! Куче ръмжи — лисица фучи, куче ръмжи — лисица фучи. Разхвърчала се козина, покрила поляната. За по-сигурно папунчето кацнало на един клон — чака и трепери. Минало се, що се минало — врявата стихнала, ала ни единият излиза, ни другият. Чак привечер от дупката се изсулило кучето: едноухо, еднооко, куцо, рошаво, но живо. Така си намерила майстора хитрата лисица.

ЗМИЯТА И ЖЪЛТИЦАТА

Един селянин имал двама сина. Като се споминал, оставил им в наследство стара и нова къща. При делбата старата се паднала на малкия брат, но той не се огорчил от късмета си, понеже с нея вървяла и старата круша, за която се говорело, че е откакто свят светува... Парите не стигали да потегнат дома, та семейството карало лете под крушата. Там вързали и люлката на рожбата си.

Веднъж, след вечеря, им останало мляко в една паница и невестата посегнала да го върне в гърнето, но мъжът се присетил нещо и рекъл:

— Недей! Нека стои за крушата.

На заранта тича жена му с паницата и дума не може да продума. Гледа човекът — на дъното жълтица! Започнали да оставят всяка вечер мляко и всяка заран намирали по пара. Замогнал се малкият брат: вдигнал къща, накупил добитък...

Златой — момченцето му, което вече било поотраснало, се чудел как става тъй, че млякото се превръща в жълтица. Мислил, мислил и като не можал да измисли, отишъл една нощ под крушата. По едно време от коренищата изпъзляла змия — в устата ѝ нещо присветва. Навела се над млякото, сякаш пие. След малко на Златой се счуло, че някъде дрънва пара. Озърнал се, а като погледнал пак към паницата, змията я нямало. Вместо мляко — на дъното блестяла жълтица.

Прибрало се детето, ала сън го не лови. Едвам дочакало утрото — и право при татко си.

— Знаеш ли кой оставя парите? — попитало то.

— Крушата, кой! — рекъл бащата.

— Не-е... Змия ги донася!

— Я не ми губи времето! — троснал се мъжът, понеже решил, че е много рано син му да знае повече от него. А през нощта отишъл и той при крушата. Видял, но никому не казал. Решил, че и детето ще мълчи. За беда на другия ден братовото му момче — Влъчко, заразпитвало неговото:

— Абе, братовчеде, как стана тъй, че не си знаете парите, а сте били от бедни по-бедни?

Златой го сърбял езикът да разкаже. Мъчил се, мъчил да утрае, ала не издържал.

— Под крушата живее змия! Тя ни ги оставя — всяка нощ по жълтица.

— Дай да я утрепем и да вземем всичките пари накуп — потрил ръце братовчед му.

— Не така, братко! — рекъл Златой. — Толкова е добра, пък ти искаш да я трепеш!

— Щом като си такъв глупак, сам ще свърша работата и нищо няма да ти дам. Пукни се! — викнал Влъчко и побягнал.

През нощта двете момчета се намерили под крушата. Като видял, че другият носи секира, Златой взел камък. Змията тъкмо допивала

млякото. Бравата полетяла към нея, ама не улучила, само счупила паничката. Камъкът пък уж трябвало да удари Влъчко, ала уцелил змията и ѝ откъснал опашката. Стрелнала се тя и ухапала Златой под коляното. Заплакало момчето. Събрал се народ. Всеки предлага лек. Но до сутринта детето си отишло.

Минали години. Майката на Златой си заминала след него. Влъчко поотраснал и се попилял някъде... Един ден бащата, който бил вече доста изпаднал, застанал под крушата и рекъл:

— Станалото — станало, посестримо! Хайде да си помагаме като преди.

Змията изпълзяла от коренището и отвърнала:

— Ех, побратиме, докато си гледам осакатената опашка, а ти — гроба на момчето, приятели не можем да бъдем.

Издание:

Иванка Д. Дюлгерова. Опашатковците

ИК „Колумб 92“, София, 1996

България. Първо издание

ISBN: 954-8012-08-1

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.